

# MÉMOIRE DE MASTER

UFR LETTRES ET LANGUES

2018-2019

Présenté par :

Mme Estelle Debouy

\*\*\*\*\*

## Édition critique des atellanes

\*\*\*\*\*

Directeur : M. Charles Guittard

### JURY

M. Jean Durand

Mme Sophie Fonsec

M. Hector Pedeau





\*\*\*\*\*

## Édition critique des atellanes

\*\*\*\*\*

2018-2019

Mme Estelle Debouy

Directeur : M. Charles Guittard



## **Remerciements**

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Proin auctor faucibus dolor a lobortis. Proin ut nisl urna. Sed rutrum rhoncus metus sed tempus. Praesent vestibulum, magna et iaculis accumsan, tortor nisi ornare est, ac facilisis dolor dolor nec purus. Aenean pharetra sollicitudin magna dapibus bibendum. Vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimentum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat



## Introduction

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Proin auctor faucibus dolor a lobortis. Proin ut nisl urna. Sed rutrum rhoncus metus sed tempus. Praesent vestibulum, magna et iaculis accumsan, tortor nisi ornare est, ac facilisis dolor dolor nec purus. Aenean pharetra sollicitudin magna dapibus bibendum. Vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimentum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat. Ut justo elit, ullamcorper sit amet pellentesque fermentum, euismod quis libero. Quisque dignissim felis eu libero laoreet, sed bibendum dui efficitur. Sed et condimentum est. Ut et justo eget sapien pretium pellentesque eget sit amet risus. Integer rutrum quam in sem vulputate, non accumsan diam volutpat.

Phasellus ullamcorper leo non risus finibus, non fermentum nunc pellentesque. Nunc laoreet quam et eros pulvinar elementum. Maecenas a ante egestas, ultricies sem id, consequat nunc. Nulla facilisi. Nulla facilisi. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Etiam sit amet blandit enim. Etiam fermentum massa nec consectetur auctor. Morbi vestibulum augue vestibulum luctus ornare.

In hac habitasse platea dictumst. In a accumsan ante, id viverra magna. Fusce vehicula neque diam, non malesuada sem vestibulum non. Nulla quis massa non felis bibendum convallis nec id risus. Pellentesque sit amet felis imperdiet, iaculis lorem nec, cursus sem. Aliquam venenatis neque diam, vel dictum dolor dignissim id. Sed vitae ante libero. Phasellus a placerat elit, vel imperdiet odio. Aenean quis facilisis leo. Fusce ac suscipit erat. In nec dictum libero. Cras lobortis risus non nibh rhoncus cursus non et nulla. Sed sit amet sapien ornare, euismod neque sit amet, po-

suere elit. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Morbi egestas lacinia tempus.

Maecenas eget ex ut odio consectetur laoreet. Nunc sed risus non ipsum fringilla placerat. Ut vulputate magna leo, in interdum metus varius non. Vivamus vulputate est a arcu vestibulum, at molestie tortor accumsan. Maecenas placerat massa nec nisl convallis fringilla. Duis hendrerit bibendum nulla sed vestibulum. Fusce sodales velit vel pharetra tincidunt. Cras molestie leo augue. Donec aliquam egestas orci sit amet molestie.

Morbi egestas leo a auctor ullamcorper. Etiam sit amet sapien non nisl semper pellentesque a a quam. Ut euismod ac sem sit amet sollicitudin. Duis sed interdum arcu. Quisque vestibulum in purus ut dapibus. Duis tincidunt varius fringilla. Phasellus eu feugiat nisi. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Proin auctor faucibus dolor a lobortis. Proin ut nisl urna. Sed rutrum rhoncus metus sed tempus. Praesent vestibulum, magna et iaculis accumsan, tortor nisi ornare est, ac facilisis dolor dolor nec purus. Aenean pharetra sollicitudin magna dapibus bibendum. Vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimentum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat. Ut justo elit, ullamcorper sit amet pellentesque fermentum, euismod quis libero. Quisque dignissim felis eu libero laoreet, sed bibendum dui efficitur. Sed et condimentum est. Ut et justo eget sapien pretium pellentesque eget sit amet risus. Integer rutrum quam in sem vulputate, non accumsan diam volutpat.

Phasellus ullamcorper leo non risus finibus, non fermentum nunc pellentesque. Nunc laoreet quam et eros pulvinar elementum. Maecenas a ante egestas, ultricies sem id, consequat nunc. Nulla facilisi. Nulla facilisi. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Etiam sit amet blandit enim. Etiam fermentum massa nec consectetur auctor. Morbi vestibulum augue vestibulum luctus ornare.

In hac habitasse platea dictumst. In a accumsan ante, id viverra magna. Fusce vehicula neque diam, non malesuada sem vestibulum non. Nulla quis massa non felis bibendum convallis nec id risus. Pellentesque sit amet felis imperdiet, iaculis lorem nec, cursus sem. Aliquam venenatis neque diam, vel dictum dolor dignissim id. Sed vitae ante libero. Phasellus a placerat elit, vel imperdiet odio. Aenean quis facilisis leo. Fusce ac suscipit erat. In nec dictum libero. Cras lobortis risus non nibh rhoncus cursus non et nulla. Sed sit amet sapien ornare, euismod neque sit amet, po-



---

suere elit. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis  
egestas. Morbi egestas lacinia tempus.



# I

## État de la question

### 1. Les sources

#### a. Premier texte d'étude

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Proin auctor faucibus dolor a lobortis. Proin ut nisl urna. Sed rutrum rhoncus metus sed tempus. Praesent vestibulum, magna et iaculis accumsan, tortor nisi ornare est, ac facilisis dolor dolor nec purus. Aenean pharetra sollicitudin magna dapibus bibendum. Vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimentum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat.

Vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimentum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat. Ut justo elit, ullamcorper sit amet pellentesque fermentum, euismod quis libero. Quisque dignissim felis eu libero laoreet, sed bibendum dui efficitur.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Proin auctor faucibus dolor a lobortis. Proin ut nisl urna. Sed rutrum rhoncus metus sed tempus. Praesent vestibulum, magna et iaculis accumsan, tortor nisi ornare est, ac facilisis dolor dolor nec purus. Aenean pharetra sollicitudin magna dapibus bibendum. Vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimen-

tum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat. Ut justo elit, ullamcorper sit amet pellentesque fermentum, euismod quis libero. Quisque dignissim felis eu libero laoreet, sed bibendum dui efficitur. Sed et condimentum est. Ut et justo eget sapien pretium pellentesque eget sit amet risus. Integer rutrum quam in sem vulputate, non accumsan diam volutpat.

Phasellus ullamcorper leo non risus finibus, non fermentum nunc pellentesque. Nunc laoreet quam et eros pulvinar elementum. Maecenas a ante egestas, ultricies sem id, consequat nunc. Nulla facilisi. Nulla facilisi. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Etiam sit amet blandit enim. Etiam fermentum massa nec consectetur auctor. Morbi vestibulum augue vestibulum luctus ornare.

In hac habitasse platea dictumst. In a accumsan ante, id viverra magna. Fusce vehicula neque diam, non malesuada sem vestibulum non. Nulla quis massa non felis bibendum convallis nec id risus. Pellentesque sit amet felis imperdiet, iaculis lorem nec, cursus sem. Aliquam venenatis neque diam, vel dictum dolor dignissim id. Sed vitae ante libero. Phasellus a placerat elit, vel imperdiet odio. Aenean quis facilisis leo. Fusce ac suscipit erat. In nec dictum libero. Cras lobortis risus non nibh rhoncus cursus non et nulla. Sed sit amet sapien ornare, euismod neque sit amet, posuere elit. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Morbi egestas lacinia tempus. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat. Ut justo elit, ullamcorper sit amet pellentesque fermentum, euismod quis libero. Quisque dignissim felis eu libero laoreet, sed bibendum dui efficitur. Sed et condimentum est. Ut et justo eget sapien pretium pellentesque eget sit amet risus. Integer rutrum quam in sem vulputate, non accumsan diam volutpat.

Phasellus ullamcorper leo non risus finibus, non fermentum nunc pellentesque. Nunc laoreet quam et eros pulvinar elementum. Maecenas a ante egestas, ultricies sem id, consequat nunc. Nulla facilisi. Nulla facilisi. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Etiam sit amet blandit enim. Etiam fermentum massa nec consectetur auctor. Morbi vestibulum augue vestibulum luctus ornare.

In hac habitasse platea dictumst. In a accumsan ante, id viverra magna. Fusce vehicula neque diam, non malesuada sem vestibulum non. Nulla quis massa non felis bibendum convallis nec id risus. Pellentesque sit amet felis imperdiet, iaculis lorem nec, cursus sem. Aliquam venenatis neque diam, vel dictum dolor dignissim id. Sed vitae ante libero. Phasellus a placerat elit, vel im-

---

perdiet odio. Aenean quis facilisis leo. Fusce ac suscipit erat. In nec dictum libero. Cras lobortis risus non nibh rhoncus cursus non et nulla. Sed sit amet sapien ornare, euismod neque sit amet, posuere elit. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Morbi egestas lacinia tempus.



## II

### Les premières éditions

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Proin auctor faucibus dolor a lobortis. Proin ut nisl urna. Sed rutrum rhoncus metus sed tempus. Praesent vestibulum, magna et iaculis accumsan, tortor nisi ornare est, ac facilisis dolor dolor nec purus. Aenean pharetra sollicitudin magna dapibus bibendum. Vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimentum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat. Ut justo elit, ullamcorper sit amet pellentesque fermentum, euismod quis libero. Quisque dignissim felis eu libero laoreet, sed bibendum dui efficitur. Sed et condimentum est. Ut et justo eget sapien pretium pellentesque eget sit amet risus. Integer rutrum quam in sem vulputate, non accumsan diam volutpat.

Phasellus ullamcorper leo non risus finibus, non fermentum nunc pellentesque. Nunc laoreet quam et eros pulvinar elementum. Maecenas a ante egestas, ultricies sem id, consequat nunc. Nulla facilisi. Nulla facilisi. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Etiam sit amet blandit enim. Etiam fermentum massa nec consectetur auctor. Morbi vestibulum augue vestibulum luctus ornare.

In hac habitasse platea dictumst. In a accumsan ante, id viverra magna. Fusce vehicula neque diam, non malesuada sem vestibulum non. Nulla quis massa non felis bibendum convallis nec id risus. Pellentesque sit amet felis imperdiet, iaculis lorem nec, cursus sem. Aliquam venenatis neque diam, vel dictum dolor dignissim id. Sed vitae ante libero. Phasellus a placerat elit, vel imperdiet odio. Aenean quis facilisis leo. Fusce ac suscipit erat. In nec dictum libero. Cras lobortis risus non nibh rhoncus cursus non et nulla. Sed sit amet sapien ornare, euismod neque sit amet, po-

suere elit. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Morbi egestas lacinia tempus.

Maecenas eget ex ut odio consectetur laoreet. Nunc sed risus non ipsum fringilla placerat. Ut vulputate magna leo, in interdum metus varius non. Vivamus vulputate est a arcu vestibulum, at molestie tortor accumsan. Maecenas placerat massa nec nisl convallis fringilla. Duis hendrerit bibendum nulla sed vestibulum. Fusce sodales velit vel pharetra tincidunt. Cras molestie leo augue. Donec aliquam egestas orci sit amet molestie.

Morbi egestas leo a auctor ullamcorper. Etiam sit amet sapien non nisl semper pellentesque a a quam. Ut euismod ac sem sit amet sollicitudin. Duis sed interdum arcu. Quisque vestibulum in purus ut dapibus. Duis tincidunt varius fringilla. Phasellus eu feugiat nisi. vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimentum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat. Ut justo elit, ullamcorper sit amet pellentesque fermentum, euismod quis libero. Quisque dignissim felis eu libero laoreet, sed bibendum dui efficitur. Sed et condimentum est. Ut et justo eget sapien pretium pellentesque eget sit amet risus. Integer rutrum quam in sem vulputate, non accumsan diam volutpat.

Phasellus ullamcorper leo non risus finibus, non fermentum nunc pellentesque. Nunc laoreet quam et eros pulvinar elementum. Maecenas a ante egestas, ultricies sem id, consequat nunc. Nulla facilisi. Nulla facilisi. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Etiam sit amet blandit enim. Etiam fermentum massa nec consectetur auctor. Morbi vestibulum augue vestibulum luctus ornare.

In hac habitasse platea dictumst. In a accumsan ante, id viverra magna. Fusce vehicula neque diam, non malesuada sem vestibulum non. Nulla quis massa non felis bibendum convallis nec id risus. Pellentesque sit amet felis imperdiet, iaculis lorem nec, cursus sem. Aliquam venenatis neque diam, vel dictum dolor dignissim id. Sed vitae ante libero. Phasellus a placerat elit, vel imperdiet odio. Aenean quis facilisis leo. Fusce ac suscipit erat. In nec dictum libero. Cras lobortis risus non nibh rhoncus cursus non et nulla. Sed sit amet sapien ornare, euismod neque sit amet, posuere elit. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Morbi egestas lacinia tempus.

Maecenas eget ex ut odio consectetur laoreet. Nunc sed risus non ipsum fringilla placerat. Ut vulputate magna leo, in interdum metus varius non. Vivamus vulputate est a arcu vestibulum, at molestie tortor accumsan. Maecenas placerat massa nec nisl convallis fringilla. Duis hendrerit bi-



bendum nulla sed vestibulum. Fusce sodales velit vel pharetra tincidunt. Cras molestie leo augue. Donec aliquam egestas orci sit amet molestie. vestibulum ex urna, semper sit amet arcu non, tincidunt condimentum tortor. Donec fermentum nunc sed lectus tincidunt dictum vitae eget nulla. Etiam diam nibh, bibendum nec leo non, lobortis convallis purus. Fusce blandit quam eu laoreet accumsan. Aliquam vel odio nec nunc sollicitudin condimentum. Proin in purus facilisis, consectetur ex sit amet, venenatis erat. Ut justo elit, ullamcorper sit amet pellentesque fermentum, euismod quis libero. Quisque dignissim felis eu libero laoreet, sed bibendum dui efficitur. Sed et condimentum est. Ut et justo eget sapien pretium pellentesque eget sit amet risus. Integer rutrum quam in sem vulputate, non accumsan diam volutpat.

Phasellus ullamcorper leo non risus finibus, non fermentum nunc pellentesque. Nunc laoreet quam et eros pulvinar elementum. Maecenas a ante egestas, ultricies sem id, consequat nunc. Nulla facilisi. Nulla facilisi. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Etiam sit amet blandit enim. Etiam fermentum massa nec consectetur auctor. Morbi vestibulum augue vestibulum luctus ornare.

In hac habitasse platea dictumst. In a accumsan ante, id viverra magna. Fusce vehicula neque diam, non malesuada sem vestibulum non. Nulla quis massa non felis bibendum convallis nec id risus. Pellentesque sit amet felis imperdiet, iaculis lorem nec, cursus sem. Aliquam venenatis neque diam, vel dictum dolor dignissim id. Sed vitae ante libero. Phasellus a placerat elit, vel imperdiet odio. Aenean quis facilisis leo. Fusce ac suscipit erat. In nec dictum libero. Cras lobortis risus non nibh rhoncus cursus non et nulla. Sed sit amet sapien ornare, euismod neque sit amet, posuere elit. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Morbi egestas lacinia tempus.

Maecenas eget ex ut odio consectetur laoreet. Nunc sed risus non ipsum fringilla placerat. Ut vulputate magna leo, in interdum metus varius non. Vivamus vulputate est a arcu vestibulum, at molestie tortor accumsan. Maecenas placerat massa nec nisl convallis fringilla. Duis hendrerit bibendum nulla sed vestibulum. Fusce sodales velit vel pharetra tincidunt. Cras molestie leo augue. Donec aliquam egestas orci sit amet molestie.



## Table des matières

Introduction.....	3
I État de la question.....	1
1. Les sources.....	1
a. Premier texte d'étude.....	1
II Les premières éditions.....	5